

Verlag

Klankbordgroep Gouverneurspolder nr. 7

Datum: 3 december 2024
Tijd: 19.30 uur – 21.00 uur
Plaats: Kantoor Dekker IJzendoorn
Aanwezigen: Henk Zomerdijk (voorzitter), Justin Zwetselaar, Aline van Etten, Mark van Wamel, Henk Zomerdijk, Karel Kalkman, Gerard Nieuwehuizen, Cees Spies, Henk in 't Hout, Margriet Dijkstra, Henk van der Kooij
Afwezig: Anne-Marie van 't Oor, Maarten Scholten

1. Opening

De voorzitter opent iets na 19.30 uur de vergadering en heet de aanwezigen welkom. Anne-Marie van 't Oor, Maarten Scholten hebben zich afgemeld voor de vergadering. Er zijn geen verdere mededelingen. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Verslag vorige vergadering

a. Vaststellen verslag

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld. Wel zijn er een paar vragen en opmerkingen naar aanleiding van het verslag.

Henk in 't Hout ziet zijn zienswijze over nadelige effecten van (recreatieve) bedrijvigheid op de natuurontwikkeling niet terug in het advies van de GS. Dekker reageert dat de zienswijze wordt meegenomen in lijst met wensen/zorgen en dat het zeker meegenomen wordt in de optimalisatie-ronde.

Margriet Dijkstra merkt op dat ter plaatse van de zomerkade omvorming naar grasland heeft plaatsgevonden. Beheer vindt plaats met begrazing, waarvoor een raster nodig is. De overstapjes zijn niet voor iedereen gemakkelijk te passeren. Toon van Mierlo merkt op dat een beetje bij de aard van een klompenpad hoort. De verandering heeft plaatsgevonden om de zomerkade beter te beschermen tegen ongewenst gebruik. Dekker kijkt hoe het komend seizoen loopt. Waar nodig maken we aanpassingen. Verder merkt Margriet op dat de coupure in de zomerkade dicht gezet. Toon legt uit dat dit in overleg met Wim Cornelissen van Waterschap Rivierenland is gedaan. De coupure wordt buiten gebruik gesteld.

b. Acties

Verwezen wordt naar de mail van Dekker waarin een overzicht is gegeven. De acties uit het verslag zijn opgevolgd.

3. Globale planning

Toon van Mierlo geeft een toelichting op de globale planning van de planvorming voor de herinrichting van de Gouverneurspolder, vanaf 2012 tot heden. In het komende jaar gaan we aan de slag met het opstellen van het milieueffectrapport. Vooral de optimalisatieronde om te komen tot een voorkeursalternatief is een belangrijk proces voor de klankbordgroep. Op basis van het voorkeursalternatief worden de benodigde vergunningen aangevraagd. Mogelijk zijn er nog aanvullende onderzoeken nodig. Het MER zal niet op alle punten voldoende zijn voor de aanvragen. Dekker wil graag betrokken blijven bij het beheer. De bedoeling is om het begrazingsbeheer met lokale agrariërs in te vullen.

Henk in 't Hout geeft mee dat in het beheerplan niet alleen naar flora gekeken moet worden, maar ook aan faunabeheer moet worden gedaan. Situaties zoals in de Oostvaardersplassen moeten worden voorkomen. Henk van der Kooij geeft aan dat er grasland voor ganzen zal

verdwijnen. Hij vraagt zich af wat daar het effect van is. Toon heeft de passende beoordeling van Sovon in concept verstrekt die hier op ingaat en is graag bereid daar een nadere toelichting op te geven. Margriet Dijkstra adviseert om doelsoorten te benoemen, zodat daarop kan gestuurd worden. De praktijk leert dat de inzet van lokaal (jong)vee zeker zo goed kan werken als jaarrond begrazing door ARK of Free Nature. Deze vorm van agrarisch natuurbeheer is ook kosteneffectief. Margriet geeft de tip om partijen als Ark en Freenature te laten helpen bij het 'opvoeden' van de lokale boeren.

Dekker neemt dit mee in het op te stellen beheerplan, dat bij de vergunningaanvraag gevoegd zal worden. Alle goede ideeën zijn welkom. Het onderwerp komt vast en zeker in een later stadium in de klankbordgroep aan de orde.

Al met al wordt 2025 een druk jaar want het opstellen van een MER is een intensief en tijdrovend proces.

4. Proces optimalisaties

In versimpelde vorm bestaat de optimalisatie-fase uit het ophalen bij alle belanghebbenden, het beoordelen door experts en vervolgens het samenvoegen in een voorkeursalternatief.

Toon licht toe welke groepen belanghebbenden betrokken worden bij het ophalen van optimalisaties. Een expert-team wordt ingezet voor het beoordelen van de optimalisaties en het samenvoegen van haalbare optimalisaties in een variant per doelstelling. In een integrale expertmeeting worden de 5 varianten per doelstelling beoordeeld op raakvlakken. Per doel verdedigt 1 expert het belang. Optimalisaties die geen strijdige belangen tussen doelstellingen opleveren worden ongewijzigd opgenomen in het VKA. Bij conflicten tussen doelstellingen wordt op basis van expert-beoordeling onderzocht of optimalisaties zodanig bijgesteld kunnen worden dat ze binnen het doelbereik van alle doelen vallen. Optimalisaties waarbij dat niet mogelijk is vallen af. De optimalisaties die – al dan niet in gewijzigde vorm – het beste bijdragen aan de doelstellingen en in samenhang een harmonieus plan vormen worden bijeen gevoegd in het voorkeursalternatief.

Justin Zwetselaar vraagt onder welk doel recreatie valt. Recreatie valt onder doelstelling 4 landschapsontwikkeling. Henk van der Kooij kenmerkt het proces als 'polderen met hoge diversiteit'. Margriet Dijkstra vraagt hoe de provincie reageerde op het doel energietransitie. Toon geeft aan dat het doel wordt herkend als een belangrijke maatschappelijke opgave. Voor gouverneurspolder is het ook erg actueel omdat we van Liander te horen hebben gekregen dat er voor 2030 geen stroom beschikbaar is (en daarna is het onzeker). De provincie vraagt met name aandacht voor de mogelijkheden van netinpassing. Dat zijn maatregelen die inspelen op de veranderingen in beschikbare capaciteit en belasting van het elektriciteitsnet in Gelderland door opwekking van duurzame energie. Dekker kijkt naast de ontwikkeling van drijvende zonnepark ook naar een lokaal energienetwerk of 'energy-HUB'. Levering achter de meter aan verschillende lokale verbruikers draagt bij aan netinpassing en de verduurzaming van bedrijvigheid en scheepvaart.

5. Werkvormen thematafels

Anne Beune geeft een toelichting op de invulling en werkvormen voor de thematafels. Het is een kort en intensief proces dat in het eerste kwartaal van 2025 gaat spelen. We voorzien twee sessies, waarbij alle thematafels bijeenkomen. Eerst is er een plenair deel waarna de groepen uiteen gaan en later weer plenair rapporteren en afsluiten. De eerste bijeenkomst is gericht op het genereren van ideeën, de tweede bijeenkomst is gericht op het verfijnen van de ideeën en het meegeven van zo concreet mogelijke optimalisaties voor het m.e.r.-proces.

Margriet Dijkstra vraagt of de thematafels 1:1 aansluiten op de projectdoelen. Dat is niet het geval. De Thematafels zijn vraag-gestuurd ingericht en gaan vooral over de onderwerpen waarover belanghebbenden graag willen participeren. Bouwgrondstoffen en energietransitie liggen minder voor de hand. Vooral de landschapsinrichting, recreatie, natuurontwikkeling en het voorkomen van overlast zijn belangrijke thema's.

Henk van der Kooij worstelt een beetje met het kennisniveau. Is het de bedoeling dat de klankbordgroep alle rapporten bij het MER moet lezen en doorgronden. Als dat het geval is lijkt een thematafel aantrekkelijker. Toon van Mierlo geeft aan dat van de klankbordleden zeker niet verwacht wordt dat de MER-specialisten zijn. De klankbordgroep ziet vooral toe op een zorgvuldig proces met voldoende ruimte voor participatie en een goede behandeling van de inbreng. Natuurlijk brengen de leden van de klankbordgroep ook zelf hun ideeën in. Uiteindelijk is het aan de m.e.r.-commissie en het bevoegd gezag om te beoordelen of het MER de toets der kritiek kan doorstaan. Daar waar kennisbehoefte bestaat bij de klankbordgroep is Dekker graag bereid om nadere toelichting te geven, waar nodig door de betrokken experts.

Aline van Etten geeft als tip mee om de resultaten van een enquête in de brede omgeving mee te geven als inbreng naar de thematafels. Anne Beune gaat kijken of we dat in het proces kunnen inpassen.

Cees Spies vraagt om goede basisinformatie over de referentiesituatie en het basisalternatief, bijvoorbeeld door middel van goed kaartmateriaal. De gedachte is dat vooraf plenair een toelichting wordt gegeven en dat vervolgens bij iedere thematafel basisinformatie met kaartmateriaal beschikbaar is.

6. Eerste resultaten basisalternatief

Toon van Mierlo presenteert de eerste (voorlopige) resultaten van de onderzoeken naar de referentiesituatie en het Basisalternatief. Nog niet alle resultaten zijn binnen en er kunnen nog wijzigingen optreden.

Henk in 't Hout vraagt naar aanleiding van het geotechnisch bodemonderzoek of de kwaliteit van het zand in de bodem nog invloed heeft op het ontwerp? Toon geeft aan dat er eigenlijk in het hele plangebied goed winbaar zand en grind aanwezig is tot op grote diepte. De beperkingen voor het project komen naar verwachting uit een andere hoek dan het bouwgrondstoffen-voorkomen. GS zien liever geen grond voor herinrichting van buiten het project. In het MER worden de effecten daarvan objectief beoordeeld. Later kunnen op basis van politieke voorkeuren nog nadere keuzes worden gemaakt.

Rivierkundig moet het basisalternatief nog geoptimaliseerd worden. Er is sprake van rivierversmalling, maar de neveneffecten voldoen nog niet aan het rivierkundig beoordelingskader. Door de instroom en uitstroom hoger en breder te maken blijft het water bij gemiddelde afvoeren in de hoofdgeul en zijn er veel minder neveneffecten. Karel Kalkman vraagt of een eenzijdig aangetakte nevengeul een optie is. Dat is zeker een mogelijkheid maar stromende geulen hebben de voorkeur uit het belang van de riviernatuur (KRW / PAGW). HKV is ervaren in het optimaliseren van het ontwerp dus er is vertrouwen in de uiteindelijke resultaten.

Momenteel hebben we allen nog de resultaten van het grondwateronderzoek uit 2019 van Fugro. Sweco maakt een nieuwe berekening op basis van een nieuw grondwatermodel waar ook de dijkversterking is meegenomen. De resultaten volgen begin volgend jaar.

Voor ecologie heeft Sovon een passende beoordeling gemaakt om de effecten op het natura 2000 gebied, natuurnetwerk en ganzenrustgebied in beeld te brengen. Er zijn geen significant negatieve effecten vanwege de realisatie van het basisalternatief.

Henk van der Kooij kijkt daarvan op want er wordt aardig wat land omgevormd naar water(natuur). Toon geeft graag een nadere toelichting op het rapport als dat wenselijk is. Voor Henk is onder andere het voorkomen van de gele kwikstaart als broedvogel van belang. De herinrichting heeft soms tijdelijke nadelen vanwege graven en verstoren maar brengt daarna voordelen vanwege de grootschalige omzetting van landbouw naar natuur. Soms moeten daarbij lastige keuzes worden in natuurtypen en bijbehorende soorten gemaakt.

Met betrekking tot beschermde soorten is het voorkomen daarvan voldoende in beeld gebracht voor het MER. Henk in 't Hout vraagt of het aantal rode lijst soorten aanzienlijk is. Dit moet nader worden onderzocht geeft Toon aan. In 2026 wordt uitgebreid nader onderzoek gedaan in voorbereiding op vergunningaanvragen. Het veelvuldig voorkomen van bevers en marterachtigen wordt eerder als een probleem dan als een zegen ervaren door enkele leden van de klankbordgroep. Dat doet echter niks af aan de beschermde status van deze soorten.

Het akoestisch onderzoek voor het basisalternatief is worst case ingestoken. In feite wordt al het denkbare materieel gelijktijdig ingezet in de nabijheid van maatgevende locaties. Zelfs dan kan voldaan worden uit de norm van 50 dB(A) in de dag-periode uit het gemeentelijke omgevingsplan. Er is nog volop ruimte voor optimalisatie in het voorkeursalternatief.

In de referentie wordt de norm van 50 dB(A) al wel overschreden, met name door verkeerslawaai. Ook de activiteiten van de dijkversterking kunnen de geluidsnormen overschrijden. Henk in het Hout merkt op bij deze werkzaamheden het gebruikelijke verkeer van de dijk af is. Dat geeft weer minder hinder. Ervaringen uit vorige dijkversterkingen leren dat schade aan woningen vooral door transportbewegingen worden veroorzaakt, geeft Henk aan.

Henk Zomerdijk vraagt naar het gezamenlijke schadeloket bij samenloop van activiteiten van Dekker en Dijkversterking. Hierover worden momenteel nadere afspraken gemaakt.

De onderzoeken naar luchtkwaliteit en stikstofdepositie zijn alleen nog voor het 'droog grond verzet' en de 'natte winning' afzonderlijk gedaan. Dat voldoet aan de normen. De onderzoeken moeten nog gedaan worden voor de jaargemiddelde inzet van al het materieel. Vanwege het stoppen van bemesting van percelen is er veel stikstofruimte beschikbaar. Het moet nog blijken of al het materieel daarin past. Naar verwachting zullen aanvullende maatregelen, zoals elektrificeren of inzet van andere brandstoffen, nodig zijn.

7. Rondvraag en sluiting

Er zijn geen punten voor de rondvraag.

De voorzitter sluit iets na 21.00 uur de vergadering en dankt alle aanwezigen.

De volgende vergadering vindt plaats op: 1 april 2025, om 19.30, Waalbandijk 1 te IJzendoorn